

поширюється в їхній країні та принципи якої сформовані в додатку до роману. За усіма жителями ведеться постійне спостереження через телеекран (telescreen) – пристрій, що поєднує в собі телевізор з єдиним каналом і відеокамеру, яку не можна вимкнути. Думкозлочин (thoughtcrime) – єдиний злочин в Океанії, що карався смертю. Під це поняття попадав навіть не просто вчинок, а тільки сама думка про нього. Репресивним органом, котрий запобігав думкозлочину, була Поліція думки (Thought Police). Органи влади – Міністерство Миру (Minipax), Міністерство Достатку (Miniplenty), Міністерство Правди (Minitrue), Міністерство Любові (Miniluv), назви яких є антонімами до їх справжніх функцій та прикладом дводумства. Тож перед нами – картину світу, в якому не тільки страшно, а й неможливо жити.

Таким чином, роман Дж. Орвелла «1984» – це роман-антиутопія, який набув світової популярності і який було досліджено з філософських, соціологічних, політологічних позицій. Вплив роману можна простежити як у мистецтві і літературі, так і в суспільних науках другої половини ХХ століття.

ЛІТЕРАТУРА

1. Боднар О. І. Художньо-публіцистичні візії тоталітаризму у творчості М. Рудницького і Дж. Орвелла : рецептивно-комунікативний аспект : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філ. наук : спец. 10.01.05 «Порівняльне літературознавство» / О. І. Боднар. – Тернопіль, 2012. – 21 с.
2. Літературознавчий словник-довідник / За ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. – К. : ВЦ «Академія», 2007. – С. 48
3. Оруэлл Д. 1984: роман. Скотный Двор : сказка-аллегория : [пер. с англ.] / Джордж Оруэлл. – М. : АСТ : Астрель, 2012. – 361 с.

Єлізавета Осипчук,

Студентка 7 курсу

Факультету філології та соціальних комунікацій

Наук.керівник: **М. М. Богданова**, канд.філолог.наук, доцент

ПОЕТИКА ПОВСЯКДЕННОГО ПРОСТОРУ В РОМАНІ ГАЛИНИ ВДОВИЧЕНКО «ПІВ'ЯБЛУКА», «ІНШІ ПІВ'ЯБЛУКА»

Проблема повсякденності вивчається в історіографії, соціології, філософії, психології. Повсякденність має довгу історію, але предметом теоретичного вивчення стала в ХХ ст. Значна частина розробок належить представникам методології історичної антропології, що розроблялася у французькій школі «Анналів» (Л. Февр, М. Блок, Ф. Бродель та ін.), дослідникам феноменології (Ф. Брентано, Е. Гуссерль, М. Гайдеггер та ін.) і розробкам феноменологічної соціології (А. Шютц, П. Бергер, Т. Лукман, Е. Гоффман).

У літературознавстві окреме зацікавлення має «повсякденність» як певний часовий вимір зі своїми просторовими характеристиками. Це дає можливість глибше проаналізувати естетичне оформлення предметно-

просторового середовища у творі, що безпосередньо пов'язане з почуттями, які відчуває герой у повсякденному житті.

У «Академічному тлумачному словнику» подається таке визначення повсякденності: «Те, що буває щодня; щоденність».

Останнім часом дослідники зосереджують увагу на поняттях буденне життя й повсякденність, які позначають певну сферу та спосіб життя.

Цікавим, на нашу думку, є повсякденний простір героїв у романах Галини Вдовиченко «Пів'яблука» та «Інші пів'яблука». Метою роботи є аналіз поетики повсякденного простору. Через призму життя головних героїнь ми аналізуємо повсякденність у світі звичок, звичаїв, стереотипів мислення, житейських аксіом, побуту, сімейних традицій.

Час зображених подій у романі «Пів'яблука» охоплює приблизно півтора-два роки, на різних етапах якого відбуваються певні зміни в житті головних героїнь: Магди, Луїзи, Ірини, Галі. У другій частині роману ми зустрічаємо головних героїнь через п'ять років. Це дає можливість автору характеризувати події з точки зору різних часових ракурсів, зіставляючи і порівнюючи часові шари. Час ніби переходить у простір, і в своєму злитті вони створюють своєрідний фундамент подальшої події, і сприяють, таким чином, розвитку сюжету.

Чотири головних героїні роману Магда, Луїза, Ірина, Галя кожен день крок за кроком прямують до своєї мети, не зважаючи на негаразди, які трапляються на їхньому життєвому шляху. Здійснити їх заповітні мрії їм допомагає чарівне яблуко, яке вони раптово купують на ринку. Поки яблуко було у Магди, вона зуміла завагітніти і народити дитину: «В останній день весни Магда народила хлопчика. Ім'я давно чекало на малюка. Кузьма. Кузя» [1, с. 155].

Магда передає яблуко Галі, і у неї життя починає налагоджуватись: «День видався напрочуд продуктивним. Усе збігалося, припасовувалося та йшло як по маслу. Колеги розуміли з півслова і виглядали однодумцями...» [1, с. 121].

Потім яблуко потрапляє до рук Луїзи і налагоджуються її стосунки з конем: «Луїза пішла з телебачення. І тепер їздить з Конем у маршрути, бере з собою ноутбук і, хоч як дивно, обходиться мінімальним гардеробом, який вміщується у невеликій валізі» [1, с. 202].

Звісно, що і Ірина також вирішує всі свої проблеми. Вона мириться зі своїм чоловіком: «...Ірина з Андрієм стояли, обійнявшись...» [1, с. 201].

Друга частина роману дає нам змогу поринути у вирій нових пригод разом з героїнями, подорожувати з ними по містечках Західної України, долучитися до творів мистецтва. Звісно, що всі незвичайні пригоди здійснюються завдяки яблуку, яке на деякий час «втратило» свою чарівну силу і змусило товаришок розібратися у чому річ: «...тільки от диво-яблуко не виправдало надміру сподівань: утомилося від шарпанини та й заснуло в коморі куричівської «Зубрівки»...На торсання не реагувало, остаточно втративши свої реальні чи вигадані чесноти, й ні на що більше не впливало...» [2].

Отже, повсякденний простір у романах Галини Вдовиченко представлений описом життя героїнь, долею яких рухає образ-символ – яблуко. Воно допомагає здійснити найпотаємніші бажання, вирішити

проблеми повсякденності. Коли ти повернешся додому і торкнешся чарівного дерев'яного яблука, що лежить на твоєму столі, то відчуєш полегшення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вдовиченко Г. Пів'яблука: роман / Галина Вдовиченко; передм. Г. Пагутяк. – Харків: Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2013. – 208с.
2. Вдовиченко Г. «Інші пів'яблука»: роман [Електронний ресурс] / Галина Вдовиченко. – Режим доступу: <http://online-knigi.com/page/258404?page=1>

Лілія Пилипенко,
студентка 2 курсу (магістратура)
факультет філології та соціальних комунікацій
Наук. керівник: **О. Д. Харлан**, д.філол.н., проф. (БДПУ)

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СИСТЕМИ ПЕРСОНАЖІВ ОДНОЙМЕННИХ ПОВІСТІ І П'ЄСИ «ЩИРА ЛЮБОВ» ГРИГОРІЯ КВІТКИ-ОСНОВ'ЯНЕНКА

Григорій Квітка-Основ'яненко відомий як засновник жанру соціально-побутової комедії в класичній українській літературі. Цікавим моментом у його творчості є те, що письменнику вдалося майстерно використати прийом автопарафрази: власну повість «Щира любов» [3] він використав за основу для написання п'єси «Щира любов, або Милий дорожке щастя» [2].

Творчість Григорія Квітки-Основ'яненка вивчали О. Борзенко, Н. Левченко, І. Лімборський, Г. Стрюк, В. Трофименко та ін. Однак в українському літературознавстві бракує досліджень, присвячених порівнянню системи персонажів однойменних повісті та п'єси «Щира любов» Григорія Квітки-Основ'яненка, що й визначає актуальність нашого дослідження.

Метою розвідки є порівняльна характеристика системи персонажів повісті «Щира любов» та однойменної п'єси «Щира любов, або Милий дорожке щастя» Григорія Квітки Основ'яненка. Для досягнення і вирішення поставленої мети використано такі методи, як культурно-історичний, порівняльний, типологічний.

Спільним для повісті та драми є образ головної героїні – Галочки, надзвичайно гарної дівчини, про яку мріють всі хлопці. Але вона не приймає чужих залицянь і готова пожертвувати своїм щастям та життям заради коханого: «Що подума про мене Семен Іванович? Чи оцінить, як щиро його любила, що відреклась від нього, топлю свої молодії літа!...» [3, с. 215]. Зображення почуттів і вчинків Галочки дає нам підстави побачити, як насправді здатне почуття любові ушляхетнити людину. Водночас, Галочка репрезентує своєю поведінкою такий тип особистості, що характеризується здатністю до відмови, до зречення від своєї прив'язаності до людей, хоч і